

prof. dr. Axel Holvoet	https://axelholvoet.eu/
Tekstynais paremti dabartinės lietuvių kalbos sintaksės tyrimai	Corpus supported research on present-day Lithuanian syntax
<p>Lietuvių kalbos sintaksės tyrėjai šiuo metu savo tyrimams gali naudoti kelis tekstynus – Dabartinės lietuvių kalbos tekstyną bei per Sketch Engine prieinamus internetinius tekstynus. Tai sudaro sąlygas naujiems dabartinės kalbos sintaksės tyrimams, tačiau tokius tyrimus stabdo du veiksniai: (a) dabartinę lingvistikos būklę atitinkančių teorinių pamatų trūkumas ir (b) preskriptyvinė orientacija, tyrėjus verčianti ignoruoti šiuo metu vykstančius morfosintaksinius ir sintaksinius procesus. Paskutinė lietuvių kalbos sintaksės sintezė, pateikta akademinės gramatikos III tome (1976; ja teorijos atžvilgiu remiasi vėlesnė 1985 ir 1994 m. „Dabartinės lietuvių kalbos gramatika“) yra pasenusi, naujos sintezės pamatus paklojo siūlomo vadovo individualiai arba kartu su bendradarbiais paskelbti, žemiau minėti teoriniai darbai. Naujesniais teoriniais pagrindais bei tekstynų medžiaga paremti tyrimai yra viena prioritetinių lietuvių kalbotyros užduočių. Tyrimų temos artimiausiai ateičiai: lietuvių kalbos santykiniai sakiniai, sakininė komplementacija, sintaksiškai daugiafunkciniai nefinitiniai tikslo ir paskirties sakiniai ir pan. Imtis naujų tyrimų ir naujos sintezės skatina ir užsienyje pastaraisiais dešimtmečiais atlikti fundamentiniai darbai, tokie kaip monumentalioji 2002 m. „Cambridge Grammar of the English Language“.</p>	<p>Two Lithuanian corpora are now available for research on Lithuanian syntax: in addition to the Kaunas corpus we have the internet corpora accessible via Sketch Engine. This creates the preconditions for renewed research into contemporary Lithuanian syntax. Two obstacles stand in the way: (a) the lack of an up-to-date blueprint for the description of Lithuanian syntax and (b) a prescriptive bias preventing Lithuanian grammarians from accepting and describing ongoing changes in Lithuanian syntax. The synthesis of Lithuanian syntax given in the 1985 and 1994 <i>Lithuanian Grammar</i> (still a standard reference work) is now obsolete. New publications have appeared in the 2000s and 2010s which could serve as a basis for a new comprehensive description of Lithuanian syntax supported by corpus data. Possible thesis topics for the nearest future: The relative clauses, clausal complementation (several smaller areas could be set apart here), non-finite purpose clauses, etc. Time has come to prepare the ground for a grand synthesis of Lithuanian grammar, for which the 2002 <i>Cambridge Grammar of the English Language</i> could be a source of inspiration.</p>